

Cílem úkolu je procvičit základní práci s materiály, uvědomování toho, odkud informace pochází a jak se mění, a vytažení základní informace z primárního zdroje.

Promyslete si téma z psychologie, které vás zajímá. Může jít o téma, které chcete zpracovat ve své ročníkové nebo diplomové práci. Představte si, že k tématu potřebujete vyhledat klíčové empirické studie a vybrat jednu obzvláště zajímavou i pro laickou veřejnost pro vypracování krátké zprávy (300 až 450 slov) do populárně-vědeckého magazínu.

Studii vybírejte tak, abyste mohli bez problémů splnit všechny dílčí zadání.

1. část – termín: středa 9. 11. 2016

A. Vyhledejte empirickou studii (v angličtině) pomocí elektronických databází dostupných na MU a popište, jak jste postupovala. Očekává se, že uděláte následující kroky:

1. Promyšlený výběr tématu a dílčího tématu, které by mohlo zajímat širší veřejnost
2. Výběr strategie pro vyhledávání zdrojů – jaká klíčová slova použít? Jak filtrovat výsledky? Jaké databáze/elektronický nástroj použít pro vyhledávání?
3. Výběr užšího okruhu zajímavých studií pocházejících z kvalitních zdrojů
4. Výběr jedné studie pro další zpracování – musí se jednat o empirickou studii dostatečně vysoké kvality (relevantnosti – spíše studie v časopisech s vyšším impact factorem), se závěry, jež mohou být zajímavé a srozumitelné pro laickou veřejnost

B. Přečtěte si vybraný článek a ocitujte ho podle APA. Následně zkopírujte **úvodní a diskusní/závěrečnou** část článku a barevně je rozdělte na informace primární, sekundární a terciární:

a) ZELENÁ: primární informace – původní tvrzení autorů článku

b) ČERVENÁ: sekundární informace – informace pocházející primárně z jiného zdroje

c) MODRÁ: pravděpodobná terciární informace – např. citovaná zobrazení, přehledy atd.

C. Ze všech sekundárních tvrzení v článku vyberte **tři**, dohledejte původní zdroje a ověřte, jestli byla informace zachována v původní podobě, příp. jestli jste vy sami informaci ze sekundárního zdroje pochopili stejným způsobem jako tu v primárním zdroji. Pokud ne, co to mohlo způsobit? Tvrdí autoři vámi zvolené studie to samé, co autoři primárního zdroje? Nedošlo k posunu nebo zneřehnění původního významu v důsledku interpretace nebo odlišného způsobu vyjádření? Nedošlo například k neadekvátnímu zesílení váhy původního tvrzení/důkazu nebo k zamlčení důležitých limitů tvrzení? Pochází informace skutečně z daného citovaného zdroje? Stručně u každého z třech vybraných zdrojů okomentujte, co se s informací v sekundárním zdroji stalo, jak byste zhodnotili kvalitu sekundární informace.

(Doporučuji ze zdrojů vybírat empirické studie a celkově snadno dohledatelné zdroje, aby pro vás bylo dohledání primární informace jednodušší a jednoznačnější.)

2. část – termín: středa 23. 11. 2016

D. Vyberte **hlavní pojmy (konstrukty) vybrané studie**, které myslíte, že by bylo nutné ve studii **definovat**, pokud byste na dané téma psali diplomovou práci, a vypište je. Následně u každého okomentujte následující:

a) Podávají autoři definici? Jakou? Odkud pochází? Jakým postupem k ní došli? Myslíte, že existují ještě jiné definice? Pokud autoři některý důležitý konstrukt explicitně v testu nedefinují, proč myslíte, že tomu tak je?

b) Jakým způsobem byste postupovali vy při hledání vhodné definice daného pojmu (bez ohledu na to, jestli autoři definici podávají nebo ne)? Vypište citace zdrojů, které si myslíte, že by tuto definici mohli obsahovat, nebo víte, že jí obsahují.

E. Zaměřte se na **jazyk** každé ze čtyř hlavních částí článku – **úvod, metody, výsledky a diskuse**. Z každé části vyberte a vypište **6-10 jazykových prostředků**, které myslíte, že jsou pro danou část článku stylisticky velmi typické, tj. opakují se téměř ve všech textech podobného typu ale jinde spíše ne (např. „*authors argue*“ v úvodní části, nebo „*the correlation between X and Y (r = .14) was non-significant (p = .10)*“ ve výsledkové části).

Ke každé vybrané formulaci napište, jaký myslíte, že je **český ekvivalent**.

3. část – termín: středa 30. 11. 2016

F. Napište **krátkou zprávu o rozsahu 300-450 slov** o vybrané studii do **populárně-naučného** periodika (typu PsychologOn). Dodržujte stanovený rozsah. Článek musí mít adekvátní název a „lead“, tj. úvodní odstavec (v novinách/časopisech běžně vytlačený výraznějším písmem na začátku článku).

Pamatujte, že zpráva v populárně-naučném periodiku (tzv. „brief report“) není to samé jako článek v bulvárním časopisu, jehož cílem je především upoutat pozornost čtenáře bez ohledu na věrohodnost obsahu. Autor do zprávy typu „brief-report“ subjektivně nevstupuje hodnotícími komentáři, které nejsou logicky odůvodněné, nepřidává informace z nevěrohodných zdrojů a velmi dbá na to, aby nepodařil subjektivně zkreslující interpretace. I přesto je ale možné napsat „brief report“ poutavě a jednoduchým, čtenářsky přístupným i zábavným jazykem.

POZOR: Články budú následne dostupné ostatným študentom pro posouzení a budou probírány na hodině!

Následující body by vám měli pomoci v posouzení toho, jak článek psát a jaké informace v něm zahrnout:

V rámci práce študent sa študent mohol o niečo viac naučiť...

- pochopiť do dostatočnej hĺbky „tradičný“ vedecký text v angličtine
- čo najmenej skresleným spôsobom vytiahnuť hlavné body vedeckého textu a podať ich v stručnej podobe – predovšetkým to, čím je štúdia zaujímavá a prínosná, či už pre odborníkov alebo kohokoľvek
- podať informáciu stručným, informačne nabitým, zrozumiteľným a pútavým spôsobom
- „predať“ publiku informáciu bez toho, aby bolo nutné ju skresľovať klamlivými lákadlami či nadbytočným nafukovaním
- komunikovať laicky prístupným spôsobom obmedzenosť vedeckého poznania a výsledkov (prostredníctvom jazykových prostriedkov) tak, aby informácia nakoniec nepôsobila irelevantne (napr. Čím je výskum, aj v svojej obmedzenosti, SKUTOČNE prínosný?)
- pretransformovať vedecký jazyk do laického jazyka a podať prípadné zjednodušenia tak, aby výsledný text, aj keď obmedzene informatívny, nebol zavádzajúci

Čo určuje kvalitu populárno-náučného článku:

- **Adekvátnosť podanej informácie** – interpretuje autor pôvodný výskum správne? Neskresľuje príliš niektoré vyjadrenia pôvodných autorov?
- **Objektívnosť** – nepodáva v texte subjektívne názory či interpretácie zavádzajúcim spôsobom (t.j. bez toho, aby bolo dostatočne jasné, že ide o subjektívnu interpretáciu, otázku do diskusie atď.)? Nepôsobia prípadné subjektívne interpretácie či provokačné otázky mylne ako myšlienky pôvodných autorov článku?
- **Relevantnosť výberu** – nevynecháva dôležité informácie? Je článok dobrým súhrnom pôvodného výskumu? A naopak – neobsahuje článok nadbytočné informácie, ktorým laická verejnosť neporozumie, prípadne sú v tomto žánri nadbytočné (príliš technický popis metodológie, štatistický popis výsledkov atď.)?
- **Jazyk** – nepoužíva príliš odborné vyjadrovanie? Vysvetľuje prípadne dostatočne nové pojmy? A naopak – nenahrádza odborné pojmy nie úplne primeranými neodbornými výrazmi?
- **Je článok pútavý?** Má dobrý názov? Nie je názov zavádzajúci? Dostane čitateľ, čo očakáva po prečítaní názvu? Je článok celkovo zrozumiteľný?
- **Rozvrhnutie textu** – nasadajú na seba jednotlivé časti textu dobre? Nie sú informácie prezentované chaoticky? Aká je kvalita úvodu a záveru? Dozvedeli by ste sa z článku, čo očakávate? Číta sa dobre?
- **Aká je úroveň jazyka?** Číta sa článok ľahko? Vyjadruje sa autor spisovne a gramaticky správne?
- **Dĺžka** – príliš dlhý/krátky (aj vzhľadom k zadaniu)
- **Cieľom popularizačného článku nie je ani tak predviesť štylistické schopnosti, ako schopnosť vytiahnuť a adekvátne podať relevantnú informáciu z vedeckej psychologickéj štúdie**

v skrátenej a zjednodušenej podobe. Pútavosť je samozrejme plus, avšak určite nevyváži to, ak je čitateľ zavádzaný k nesprávnym interpretáciám.